

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueneuvottelu

Aika: torstaina 5.12.2024 kello 12.00–14.56

Paikka: Valtiovarainministeriö kh Jakovara, Mariankatu 9, Helsinki & Teams-etäyhteys

Alueen edustajat paikalla:

Max Lönnqvist	hyvinvointialuejohtaja
Annika Immonen	sosiaali- ja terveystoiminnan johtaja
Peter Johansson	pelastusjohtaja
Katja Blomberg	kehittämistoiminnan johtaja
Minna Sevon	taloustoiminnan johtaja

Alueen edustajat etänä:

Anu Rautiainen	henkilöstöjohtaja
Tommi Karttaavi	digijohtaja
Mika Kosunen	viestintäjohtaja
Camilla Söderström	hallintojohtaja
Mikaela Nylander	aluehallituksen puheenjohtaja, poistui klo 14.04

Puheenjohtajisto paikalla:

Ville-Veikko Ahonen	osastopäällikkö, VM, puheenjohtaja
Kari Hakari	osastopäällikkö, STM, 1. varapuheenjohtaja
Tiina Snellman	strategia- ja ohjausyksikön johtaja, SM, 2. varapuheenjohtaja

Ministeriöiden, THL:n & AVI:n edustajat paikalla:

Anna-Liisa Pasanen	johtava erityisasiantuntija, VM
Timo Ukkola	erityisasiantuntija, VM
Vesa Syrjä	kehittämispäällikkö, THL
Mira Leinonen	pelastusylitarkastaja, Etelä-Suomen AVI, poistui klo 14.31
Hanna-Maija Perttola	projektiassistentti, VM

Ministeriöiden edustajat etänä:

Anna Cantell-Forsbom	osastopäällikkö, STM, poistuneena klo 13.55–14.23
Annakaisa Iivari	osastopäällikkö, STM
Andreas Blanco Sequeiros	johtaja, STM

1. Tilaisuuden avaus

Puheenjohtaja avasi tilaisuuden klo 12.00

2. Osallistujien toteaminen, esittäytyminen ja asialistan hyväksyminen

Päätös: Todettiin osallistujat, käytiin lyhyt esittäytyminen ja hyväksyttiin asialista muutoksitta.

3. Yleiskatsaus hyvinvointialueen tilanteesta

3.1. Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen arviointipäällikön puheenvuoro

THL:n arvion mukaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueella perusterveydenhuollossa palvelujen saatavuus on kohtuullisella tasolla. Lasten ja nuorten palveluissa etenkin opiskeluhuollon palvelut toteutuvat kuitenkin heikosti. Toisaalta lastensuojelun lakisääteiset määräajat ja enimmäisasiakasmäärät toteutuvat hyvin. Iäkkäiden palvelujen peittävyys on maan keskitasoa pienempi. Iäkkäiden määrän kasvaessa nopeasti alueen tulisi vahvistaa kevyempiä palvelumuotoja, kuten yhteisöllistä asumista ja omaishoitoa. Merkittävä osa alueen säästötavoitteista kohdentuu erikoissairaanhoidon, jonka kustannukset ovat korkeat. Alueen haasteena on vaikea henkilöstötilanne. Palkkaharmonisaatio on vielä kesken. Vuokratyön käyttö maan suurinta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen edustajien mukaan THL:n esittämä tilannekuva on oikeansuuntainen. Hyvinvointialueen lähtötilanne oli haastava. Kehittämisesurssit ovat ulkoisen rahoituksen varassa, mikä lisää hallinnollista työtä. Työntekijät ovat mukana kehittämistyössä, jolloin sen tulokset siirtyvät käytäntöön nopeasti. Alue on ottamassa käyttöön laatujärjestelmää. Kustannussäästöjen ja toiminnan sekä tietojohdamisen kannalta merkittävin hanke on Länsi-Uusimaan hyvinvointialueen kanssa toteutettu asiakas- ja potilasjärjestelmän hankinta. Uusi järjestelmä otetaan käyttöön vuonna 2025. Vuokratyövoiman käyttöä on jo saatu vähennettyä. Henkilöstön saatavuus on parantunut. Lääkäreiden palkat on jo harmonisoitu, palkkaharmonisaatio valmistuu kokonaisuudessaan vuonna 2025.

Päätös: Merkittiin tiedoksi THL:n huomiot, alueen vastine ja aiheesta käyty keskustelu.

3.2 Aluehallintoviraston pelastustoimen edustajan puheenvuoro

Etelä-Suomen AVI:n huomioiden mukaan Itä-Uudellamaalla onnettomuuksien ehkäisytehtävien palvelutaso ja pelastustoiminnan palvelutaso ovat riittävällä tasolla. Sopimushenkilöstön riittävyyteen alueella tulisi kiinnittää huomiota. Väestönsuojelun palvelutason suunnitteluperusta on puutteellinen, ja väestönsuojeluorganisaation määrittely on alueella kesken. Esitetyt pelastustoimen investoinnit ovat perusteltuja ja tarpeellisia pelastustoiminnan toimintavalmiuden ylläpitämiseksi tarvetta vastaavalla tasolla.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen edustajien mukaan pelastustoimessa havaitut puutteet on korjattu ja tiedonsaantiongelmien ratkaisusta on saatu hyviä tuloksia. Henkilöstön saatavuus on hyvällä tasolla. Lainsäädännön vaatimukset tuovat kuitenkin lisäkustannuksia. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen integraatio toimii alueella, vaikka ministeriöiden ohjaus on eriytynyttä. Varautumista ja riskienhallintaan toteutetaan alueella yhtenä kokonaisuutena. Palokuntasopimukset on päivitetty.

Päätös: Merkittiin tiedoksi AVI:n huomiot ja keskustelu aiheesta.

4. Hyvinvointialueen muutos- ja uudistusohjelman sekä talouden tilanne

4.1 Hyvinvointialueen edustajien alustus tämän hetken tilanteesta

Vuoden 2024 tulos tulee olemaan noin 48 miljoonaa euroa alijäämäinen. Keskeisimmät syyt alijäämään ovat suuri vuokratyövoiman tarve palvelutuotannossa, erikoissairaanhoidon kustannuskehitys ja palveluiden korkea kysyntä sekä hyvinvointialueelle kohdennettava osuus HUS-yhtymän alijäämästä. Tiukassa taloustilanteessa alue on joutunut turvautumaan lyhytaikaiseen lainaan. Vuoden 2025 talousarvio on ylijäämäinen, mutta se ei mahdollista investointeja. Investointisuunnitteluun kuitenkin panostetaan. Tuottavuusohjelman jo päätetyistä toimenpiteistä on mahdollista saada vuonna 2025 yhteensä noin 10 miljoonan ja vuonna 2026 noin 8,6 miljoonan euron kustannussäästöt. Kertynyttä alijäämää ei kuitenkaan pystytä kattamaan 2026 loppuun mennessä, se on mahdollista vuoden 2028 loppuun mennessä.

Henkilöstön siirroilla pyritään vähentämään vuokratyön ja muun ulkoisen työvoiman tarvetta. Hoitotakuun kevennys ja henkilöstömitoituksen suunniteltu muutos tehostetussa palveluasumisessa vapauttavat henkilöstöä muihin tehtäviin. Vuokratyövoimaa onkin jo saatu vähennettyä. Tavoitteena on, että koko hyvinvointialueen sijaispooli on käytössä vuoden 2025 alussa. Henkilöstön työkykytilanteeseen on reagoitu erilaisilla toimenpiteillä.

Koronavuosien vaikutukset erikoissairaanhoidon siirtyivät HUS-yhtymän kehikseen. Lisäksi kalliin hoidon tasauksen poistuminen aiheutti alueelle suuria lisäkustannuksia. Siirtoviivepäivät ovat todellisuudessa vähentyneet. Uudenmaan erillisratkaisu ei mahdollista ensihoidon integrointia perusterveydenhuoltoon. Alueen näkemyksen mukaan HUS-yhtymän valtakunnallisille tehtäville tulisi kohdistaa erillisrahoitus.

Tuottavuusohjelmaa ja palveluverkkosuunnitelmaa on edistetty viranhaltijoiden ja poliittisten päättäjien kesken pääosin hyvässä hengessä. Päätöksenteon tueksi on laadittu ennakkovaikutusten arviointeja, mutta päätöksenteko on kivuliasta joidenkin teemojen osalta. Tällä hetkellä päätöksentekokulttuuri on melko hyvä, vaikeista asioista ja päätöksistä voidaan keskustella rakentavasti. Kuntayhteistyö on ollut hankalaa muun muassa toimipisteiden lakkauttamisen takia. Toisaalta kunnat ovat tyytyväisiä hyvinvointialueen tukeen varautumistyössä.

Päätös: Merkittiin tiedoksi alueen yleiskatsaus sekä tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman tilanne ja siitä käyty keskustelu.

4.2 Aiempien toimenpidesuosittelusten seuranta

Käsiteltiin Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle syksyn 2023 neuvotteluissa annettujen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimenpidesuosittelusten tilanne, josta keskusteltiin tarkemmin kohdissa 3 ja 4.1.

Kokemusta digitaalisista palveluista (Hyvä-digi) on alkanut kertyä, vaikka palvelujen digiasiointi ei ole vähentänyt paikkaan sidottujen palvelujen tarvetta. Tulevina vuosina panostetaan etähoivaan ja digiasiointialustan rakentamiseen. Samalla kehitetään tietoturvaa ja kokonaisarkkitehtuuria.

YTA-muistiota valmistellaan STM:ssä hallituksen puoliväliriiheen mennessä. Alueen näkemyksen mukaan sopimuksellinen tie on hyvin hidas. Alueen koko vaikuttaa YTA-yhteistyöstä saatavaan hyötyyn. TKKI-yhteistyöryhmittymiä on paljon. Pienen alueen osallistumismahdollisuudet ovat vähäiset. Ongelmana on myös hankintalain rajoitukset yhteishankinnoissa. YTA-sopimuksen hyöty pelastustoimelle on hyvin vähäinen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi toimenpidesuosittelusten toteutuminen.

4.3 Tuottavuusohjelman ja talouden tilanne

Jatkettiin kohdassa 4.1 aloitettua keskustelua alueen talouden tilanteesta ja tuottavuusohjelmasta. Sopeutustarve vuosille 2025–2026 on noin 65 miljoonaa euroa. Toiminnan kannalta keskeisimpinä tekijöinä on palveluverkkosuunnitelma ja ostopalvelut. Palveluverkkosuunnitelma on tarkoitus hyväksyä talousarviokäsittelyn yhteydessä. Palveluverkon kehittämistyökalun avulla mallinnetaan tulevien vuosien palvelutarvetta eri käyttäjäsegmenteissä.

Päätös: Merkittiin tiedoksi alueen talouden ja tuottavuusohjelman tilanne.

5. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen erityiskysymykset

STM:n neuvotteluun nostama teema oli vuokratyövoiman käyttö, erityisesti iäkkäiden palveluissa.

Ympäri vuorokautisessa hoidossa alueen tavoitteena on oma tuotanto, mikä osaltaan vähentää ostopalveluja ja vuokratyövoiman käyttöä.

SM:n nostamat teemat olivat pelastustoiminnan toimintavalmius ja väestönsuojeluun varautuminen. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue tekee tiivistä yhteistyötä pääkaupunkiseudun alueiden pelastustoimien kanssa (mm. yhteinen riskianalyysi ja suunnitelmat). Moniriskisestä toimintaympäristöstä huolimatta alue on kyennyt saavuttamaan riittävän lakisääteisen palvelutason. Varautumisen ja väestönsuojelun osalta suunnittelussa ja toteutuksessa on pelastuslaitoksella merkittäviä puutteita. Edelliseen vuoteen verrattuna ei ole tapahtunut merkittävää muutosta. Onneksi suurelta osin puutteet on pelastuslaitoksen toimesta tunnistettu ja kehittämistoimenpiteitä on suunniteltu.

Aiheista keskusteltiin jo neuvottelun edellisissä kohdissa.

Päätös: Merkittiin tiedoksi käyty keskustelu ministeriöiden teemoista. Hyvinvointialueen tulee laatia sodan ajan uhkan riskianalyysi ja väestönsuojeluun tarvittavien tarpeiden kokonaisuus. Lisäksi alueen tulee laatia suunnitelmat, muodostaa väestönsuojeluorganisaatio, tehdä tarvittavat varaukset, kouluttaa henkilöstö sekä harjoitella toimintaa säännöllisesti yhteistyössä muiden viranomaisten, kuntien ja toimijoiden kanssa. Itä-Uudenmaan hyvinvointialue on sopinut kuntien kanssa valmiussuunnittelun tukemisesta. Lisäksi merkittiin tiedoksi STM:n valmistelussa oleva arviointi hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen sekä valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden toteutumisen tilanteesta.

6. Ministeriöiden toimenpidesuositukset

Käsiteltiin ministeriöiden toimenpidesuositukset Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

Päätös: Uudet suositukset ovat seuraavat:

1. Alueen on nopeutettava uudistusohjelman päätöksenteon ja toimenpiteiden toimeenpanoa sekä varmistettava niiden kustannusvaikutusten toteutuminen ja palvelujen saatavuus.

Seuranta ja arviointi: tuottavuusohjelman seuranta ja alueen osavuosikatsaukset, THL:n palvelujen saatavuutta kuvaavat indikaattorit

2. Alueen on varmistettava palvelutarvetta vastaava henkilöstörakenne ja henkilöstön käytön oikea kohdentaminen.

Seuranta ja arviointi: Vuokratyökustannukset ja henkilöstön vaihtuvuus (Lähde: alueen henkilöstökertomus 2024 ja osavuosikatsaukset)

3. Uudenmaan järjestämisvastuullisten ja HUS-yhtymän tulee vahvistaa perus- ja erikoissairaanhoidon integraatiota ja suunnittelua sekä sitoutua yhteen sovitettuun talouden tasapainottamissuunnitelman toteutukseen.

Seuranta ja arviointi: tuottavuus- ja taloudellisuusohjelman seuranta, kustannusten kehitys, perustason terveydenhuollon kustannusten osuus terveydenhuollon kokonaiskustannuksista Uudenmaan alueella (Lähde: VK/THL)

Merkittiin tiedoksi, että alla olevat sisäministeriön syksyllä 2023 antamat toimenpidesuositukset ovat voimassa vuosina 2023–2026.

1. Alueen on jatkettava toiminnan uudistamista.

2. Onnettomuuksien määrää tulee vähentää tehokkaasti ja tulipalojen määrä tulee puolittaa vuoteen 2030 mennessä. Hyvinvointialueiden tulee onnettomuuksien ehkäisytyössä kiinnittää huomiota laadun ja vaikuttavuuden vahvistamiseen.
3. Hyvinvointialueiden tulee parantaa toimintavalmiutta alueella toimintaympäristön riskejä vastaavalle tasolle.
4. Hyvinvointialueiden pelastustoimien tulee varmistaa, että väestönsuojeluun varautumiseen kohdenneet resurssit ja osaaminen ovat riittävät ja suuntautuvat lakisääteisten tehtävien toteuttamiseen.
5. Hyvinvointialueiden tulee kiinnittää erityistä huomiota pelastuslaitosten työhyvinvointiin ja työturvallisuuteen.

7. Tilaisuuden päätös

Puheenjohtaja kiitti osallistujia tilaisuudesta ja päätti tilaisuuden klo 14.56.

Ville-Veikko Ahonen
Osastopäällikkö
Valtiovarainministeriö

Kari Hakari
Osastopäällikkö
Sosiaali- ja terveysministeriö

Tiina Snellman
Strategia- ja ohjausyksikön johtaja
Sisäministeriö

Max Lönnqvist
Hyvinvointialuejohtaja
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue